

Research Article

Developing and Evaluating a Structural Model of the Relationship Between Attachment Styles and Emotional Schemas Related to the Desire for Marriage Regarding the Mediating Variable of Emotion Regulation and Cognitive Flexibility

Authors

Rasoul Roshan Chesli^{1*}, Hojjat Allah Farahani², Maryam Morvaridi³

1. Professor, Department of Clinical Psychology Shahed University, Tehran.
(Corresponding Author)

2. Assistant Professor of Psychometrics, Department of Psychology, Tarbiat Modares University. h.farahani@modares.ac.ir

3. Ph.D. Candidate, Department of Clinical Psychology Shahed University, Tehran.
mm.morvaridi88@gmail.com

Abstract

Receive Date:
24/06/2022

Accept Date:
07/01/2023

Introduction: Attachment styles are related to the ability to regulate emotions and cognitive flexibility; Therefore, there is this hypothesis that people's desire to marry is influenced by secure, avoidant, and ambivalent attachment styles, and positive emotional schemas; Also, emotional regulation and flexibility can be important in this case. In this way, the present research sought to investigate these relationships.

Method: This study is a type of correlation design based on the analysis of structural relationships (structural equation modeling). The statistical sample in this study was 500 students of Shahed University of Tehran and Ferdowsi University of Mashhad in 2020-2021. The tools used in this study include the following questionnaires: Por-Etemad et al.'s Marriage Desire Scale, which was created in 2012, Gross's Emotional Regulation Questionnaire was created in 2003, Leahy's Emotional Schemas Questionnaire was created in 2012, and the Flexibility Questionnaire. The recognition was developed by Dennis et al., 2010, and the Besharat adult attachment scale was developed in 2016. Questionnaires were completed through sharing in virtual space. In analyzing the findings of this study, descriptive statistics methods were used using SPSS software, and path coefficients between model variables in Lisrel software and other fit indices were used.

Result: The findings showed that all kinds of attachment styles can affect the desire to marry. Also, attachment styles had significant relationships with cognitive reappraisal, emotion suppression, and cognitive flexibility. Among the emotional schemas, only the emotion controllability schema was able to significantly predict the desire to marry. In the investigation of indirect relationships, we saw that the effect of attachment styles and control schema on willingness to marry decreased with the inclusion of mediator variables. And the biggest effect was related to cognitive flexibility variable.

Discussion and conclusion: The findings of the research showed the effect of attachment styles and emotional schemas on the degree of people's willingness to marry, relying on the methods of evaluation and management of emotions and their cognitive flexibility. Therefore, these variables can be taken into consideration in the scope of interpersonal communication and psychological problems in creating and maintaining effective relationships and increasing willingness to marry.

Keywords

Attachment Styles, Emotional Schemas, Emotional Regulation, Cognitive Flexibility, Desire to Marry.

Corresponding Author's E-mail

Rasolroshan@yahoo.com

برازش مدل ساختاری رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره‌های هیجانی با توجه به متغیرهای میانجی نظم‌جویی هیجانی و انعطاف‌پذیری شناختی با رغبت به ازدواج

نویسندگان

رسول روشن چسلی^{۱*}، حجت‌الله فراهانی^۲، مریم مرواریدی^۳

۱. استاد تمام گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. h.farahani@modares.ac.ir

۳. دانشجوی دکتری روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. mm.morvaridi88@gmail.com

چکیده

مقدمه: سبک‌های دل‌بستگی با میزان توانایی در نظم‌جویی هیجانی و انعطاف‌پذیری شناختی ارتباط دارند؛ بنابراین این فرضیه وجود دارد که رغبت به ازدواج افراد از سبک‌های دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا، و طرح‌واره‌های هیجانی مثبت تأثیر بگیرد و نظم‌جویی هیجانی و انعطاف‌پذیری نیز در این مورد مهم باشد، به این ترتیب پژوهش حاضر به دنبال بررسی این روابط بود.

روش: این مطالعه از نوع طرح‌های همبستگی مبتنی بر تحلیل روابط ساختاری (مدل‌سازی معادلات ساختاری) است. نمونه آماری در این مطالعه ۵۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه شاهد تهران و فردوسی مشهد در سال تحصیلی ۹۹-۱۴۰۰ بودند. ابزارهای مورد استفاده در این مطالعه شامل پرسشنامه‌های زیر است: رغبت‌سنج ازدواج پوراعتماد و همکاران که در سال ۱۳۸۲ ساخته شده است، پرسشنامه نظم‌جویی هیجانی گراس در سال ۲۰۰۳ ساخته شده است، پرسشنامه طرح‌واره‌های هیجانی لیهی در سال ۲۰۱۲ ساخته شده است، پرسشنامه انعطاف‌پذیری شناختی که دنیس و همکاران ۲۰۱۰ ساخته‌اند و مقیاس دل‌بستگی بزرگ‌سالان بشارت که ۱۳۸۶ ساخته شده است. پرسشنامه‌ها از طریق اشتراک‌گذاری در فضای مجازی تکمیل شدند. در تحلیل یافته‌های این مطالعه از روش‌های آمار توصیفی با استفاده از نرم‌افزار SPSS و از ضرایب مسیر بین متغیرهای مدل در نرم‌افزار لیزرل و سایر شاخص‌های برازندگی استفاده شد.

نتایج: یافته‌ها نشان داد که انواع سبک‌های دل‌بستگی می‌توانند میزان رغبت به ازدواج را تحت تأثیر قرار دهند. همچنین سبک‌های دل‌بستگی از روابط معناداری با ارزیابی مجدد شناختی، سرکوبی هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی برخوردار بودند. از میان طرح‌واره‌های هیجانی نیز فقط طرح‌واره قابل کنترل بودن هیجان‌ها به‌طور معناداری قادر به پیش‌بینی رغبت به ازدواج بود. در بررسی روابط غیرمستقیم شاهد آن بودیم که تأثیر سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره کنترل بر رغبت به ازدواج با ورود متغیرهای میانجی کاهش یافت و بیشترین اثر مربوط به متغیر انعطاف‌پذیری شناختی بود.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش تأثیر سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره‌های هیجانی را بر میزان رغبت به ازدواج افراد با تکیه بر شیوه‌های ارزیابی و مدیریت هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی آنها نشان داد. از این رو می‌توان این متغیرها را در گستره ارتباطات بین‌فردی و مشکلات روان‌شناختی در ایجاد و حفظ روابط مؤثر و افزایش تمایل به ازدواج مورد توجه قرار داد.

تاریخ دریافت:

۱۴۰۱/۰۴/۰۳

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۱/۱۰/۱۷

کلیدواژه‌ها

سبک‌های دل‌بستگی، طرح‌واره‌های هیجانی، نظم‌جویی هیجانی، انعطاف‌پذیری شناختی، رغبت به ازدواج.

پست الکترونیکی

نویسنده مسئول

Rasolroshan@yahoo.com

این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی نویسنده اول است.

مقدمه

شناختی فرد بر اساس مجموعه‌ای از ارتباطات با افراد خاص رخ می‌دهد. گروهی از محققان با ابداع یک موقعیت آزمایشگاهی معروف به موقعیت ناآشنا^۲ تفاوت‌های فردی در دل‌بستگی کودک به مادر را بررسی کرده و سه سبک دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا را در کودکی توصیف کرده‌اند که در بزرگسالی نیز مورد تأیید قرار گرفته است. در نهایت آنها سه سبک اصلی دل‌بستگی بزرگسالی را^۳ تعریف می‌کنند: سبک دل‌بستگی ایمن^۳، مضطرب/دوسوگرا^۴ و اجتنابی^۵. سبک‌های دل‌بستگی قواعد عاطفی و شناختی و راهبردهایی که واکنش‌های هیجانی را در افراد و روابط بین‌فردی هدایت می‌کنند، معین می‌کنند [۱۰ و ۱۱].

افراد ایمن، اجتنابی و دوسوگرا راهبردهای کاملاً متفاوتی برای تنظیم عواطف و پردازش اطلاعات هیجانی به کار می‌برند. سبک دل‌بستگی اگرچه در سال‌های اولیه زندگی شکل می‌گیرد ولی در تمام طول عمر بر زندگی فرد اثر می‌گذارد و ابعاد مختلف مانند روابط صمیمانه، عشق و رغبت به ازدواج را تحت تأثیر قرار می‌دهد [۱۲]. در پژوهشی نشان داده شد که از نمره سبک دل‌بستگی می‌توانیم نگرش نسبت به ازدواج را پیش‌بینی کنیم. همچنین سبک دل‌بستگی با میزان آمادگی به ازدواج نیز ارتباط دارد [۱۳].

فردی با دل‌بستگی ایمن در روابط خود احساس امنیت می‌کند و این ظرفیت افزایش‌دهنده رغبت به داشتن رابطه پایدار همراه تعهد و صمیمیت است [۱۴]. پژوهش‌های بسیاری نیز نشان دادند که افراد با سبک دل‌بستگی ایمن از راهبردهای نظم‌جویی کارآمد و افراد با سبک دل‌بستگی ناایمن از راهبردهای نظم‌جویی ناکارآمد استفاده می‌کنند [۱۵؛ ۱۶ و ۱۷]. در واقع می‌توانیم نقص در نظم‌جویی هیجان را به‌طور معناداری در ارتباط با سبک‌های دل‌بستگی افراد بدانیم [۱۸].

طرح‌واره اصطلاحی است که نخستین بار در سال ۱۹۲۹ به کار برده شد. مطابق این نظر آسیب‌شناسی روانی بازتاب طرح‌واره‌های ناسالم و روان‌نژند است که زیربنای سبک

خانواده در تاریخ زندگی بشر به‌عنوان نهادی ثابت و استوار شناخته می‌شود که پایه و اساس شکل‌گیری آن ازدواج است [۱]. ازدواج مفهومی است که با تکیه بر رابطه و پیوند بین زن و مرد تعهدی دائمی ایجاد می‌کند که به شکل‌گیری نهاد خانواده می‌انجامد [۲].

در کشور ایران آمار ازدواج روند نزولی دارد و سن ازدواج در دهه‌های اخیر افزایش یافته است [۳]. پدیده افزایش سن ازدواج نه‌فقط در ایران، بلکه حتی در کشورهای فراصنعتی مانند آمریکا نیز مشاهده می‌شود [۴]. این مسئله دال بر کاهش رغبت به ازدواج است. از این رو شناخت دقیق ابعاد و عوامل مؤثر در رغبت به ازدواج ضرورتی مضاعف دارد؛ زیرا در فراهم کردن مسیر درست ازدواج و پیشگیری از ازدواج نامناسب مؤثر خواهد بود. به همین دلیل، مهم است که عوامل اثرگذار بر این کاهش رغبت مورد بررسی دقیق علمی و روان‌شناختی قرار گیرد.

رغبت به ازدواج، تمایل به کسب منبع عاطفی و جنسی جهت ارضای نیازهای فردی تعریف شده است و به‌عنوان مهم‌ترین انگیزه برای تشکیل خانواده مطرح می‌شود [۵]. تمایل به ازدواج، دارای چهار بعد یا عامل است که عبارت‌اند از بازخورد یا انتظار از ازدواج، آمادگی برای ازدواج، نگرش نسبت به پدیده ازدواج و موانع ازدواج [۶].

از سوی دیگر برای ازدواج هم آمادگی‌هایی لازم است از جمله ۵ آمادگی اساسی را می‌توان نام برد: ۱. رشد جسمی، ۲. رشد اخلاقی، ۳. رشد عقلی، ۴. رشد اجتماعی، ۵. رشد عاطفی و هیجانی [۷]. از آنجا که رشد عاطفی و هیجانی بخش مهمی را شامل می‌شود و از سوی دیگر این موضوع مورد تأیید قرار گرفته است که به لحاظ نظری، تجارب اولیه افراد در روابط، چه به‌عنوان مشاهده‌کننده و چه به‌عنوان شرکت‌کننده، نقش عمده‌ای در شکل‌گیری انتظارات افراد از ازدواج دارد. در این پژوهش به عوامل مؤثر بر این آمادگی هیجانی که شامل سبک‌های دل‌بستگی، طرح‌واره‌های هیجانی، نظم‌جویی هیجانی و انعطاف‌پذیری شناختی است پرداخته می‌شود.

نظریه دل‌بستگی^۱ در دهه ۱۹۷۰ مطرح شد [۸] و بر اساس این نظریه، تحول اجتماعی، عاطفی و

2 . Strange Situation
3 . Secure
4 . Anxious/Ambivalent
5 . Avoidant

1 . Attachment Theory

طرح‌واره هیجانی یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های قوی تعارض زناشویی است [۲۴]. رابطه ساختاری مستقیم بین طرح‌واره هیجانی و رغبت به ازدواج مورد تأیید قرار گرفته است [۲۵]. یافته‌های پژوهش‌های دیگر نیز نقش طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه را در پیش‌بینی رغبت به ازدواج در دانشجویان مورد تأیید قرار دادند [۲۶ و ۱].

اینکه چقدر افراد بر اساس یک طرح‌واره هیجانی خاص به صورت افراطی و در همه موقعیت‌ها رفتار کنند با سازه‌ای به نام انعطاف‌پذیری شناختی^{۱۸} در ارتباط است. به میزان تجربه‌پذیری و تغییرپذیری فرد در مقابل تجربه‌های درونی و بیرونی، برای سازگار شدن با محیط و تغییرات آن در موقعیت‌های متفاوت انعطاف‌پذیری شناختی می‌گویند. این ویژگی شخصیتی در افراد مختلف به درجات مختلف وجود دارد و نوع واکنش افراد را در مقابل تجربه‌های جدید معین می‌کند [۲۷]. نظریه‌های نوین به انعطاف‌پذیری به‌عنوان ساختار چندبعدی نگاه می‌کنند که شامل متغیرهای بنیادینی مانند مزاج، شخصیت و مهارت است. این مهارت‌ها همچون مهارت حل مسئله به فرد اجازه می‌دهند تا با وقایع آسیب‌زای زندگی سازگاری مطلوبی پیدا کنند [۲۸]. بر اساس نتایج پژوهش‌های انجام‌شده افراد دارای سبک دل‌بستگی ایمن همواره دارای سطوح بالاتری از انعطاف‌پذیری شناختی هستند و قادرند خود را با شرایط گوناگون سازگار کنند [۱۶، ۲۹، ۳۰ و ۳۱].

نظم‌جویی هیجان^{۱۹} شامل طبقه وسیعی از فرایندهای داخلی و خارجی و پاسخ‌های شناختی، رفتاری، هیجانی و فیزیولوژیکی است؛ و به‌منظور بازبینی، ارزیابی و تعدیل واکنش‌های هیجانی و همچنین برای درک همبسته‌های هیجانی و رفتاری استرس و حالت‌های عاطفی منفی به کار گرفته می‌شوند [۳۲ و ۳۱]. راهبردهای متعددی برای نظم‌جویی هیجانی وجود دارد که در این میان متداول‌ترین راهبرد برای مدیریت و نظم‌جویی تجارب هیجانی و اطلاعات برانگیزاننده هیجان، استفاده از فرایندهای شناختی است [۳۳]. راهبردهای شناختی نظم‌جویی هیجان را می‌توان به دو دسته سازگار (شامل پذیرش، ارزیابی مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی، تمرکز مجدد مثبت و اخذ نظرات) و ناسازگار شامل (ملامت

زندگی به شمار می‌روند [۱۹]. رویکرد طرح‌واره‌های هیجانی در سال ۲۰۰۲ و بر مبنای مفهوم پردازش هیجانی و الگوی فراشناختی هیجان ارائه شد. طرح‌واره هیجانی یک الگوی اجتماعی-شناختی از هیجان و نظم‌جویی هیجانی است که بیان می‌کند نگرش در مورد هیجان موجب تغییرات متفاوتی در فرد می‌شود و اختلال‌های هیجانی از ارزیابی و تفسیر شخص از احساسات خود و راهبردهایی که برای مقابله با آنها به کار می‌گیرد ناشی می‌شود [۲۰]. این نظریه با اقتباس از دیدگاه شناختی بک^۱، طرح‌واره درمانی یانگ^۲، الگوی فراشناختی ولز^۳ و رویکردهای مبتنی بر پذیرش تأثیر گرفته است. آنچه متمایزکننده طرح‌واره درمانی هیجانی است، تلاش مستقیم جهت اثرگذاری بر هیجان افراد و باورهای هیجانی آنهاست. جزئیات شناختی مدل پردازش عاطفه که شامل ۱۴ طرح‌واره هیجانی است و بازتابنده چگونگی پردازش شناختی عواطف و استراتژی پاسخ‌دهی افراد به عواطفشان است عبارت‌اند از دوام^۴، کنترل^۵، قابل‌درک‌بودن^۶، اتفاق نظر^۷، گناه و شرم^۸، خردگرایی^۹، ساده‌انگاشتن هیجان^{۱۰}، ارزش‌های برتر^{۱۱}، ابراز^{۱۲}، اعتباریابی^{۱۳}، پذیرش^{۱۴}، سرزنش^{۱۵}، کرختی^{۱۶} و نشخوار ذهنی^{۱۷} [۲۱ و ۲۲].

طرح‌واره‌های هیجانی در رابطه زناشویی و ازدواج مهم هستند و بر ماهیت و کارکرد رابطه زناشویی تأثیر می‌گذارند؛ چراکه توانایی شناسایی هیجان‌ها و ابراز آنها در رغبت به ایجاد و حفظ رابطه رضایت‌بخش با همسر و همچنین در توانایی فهم و پذیرش هیجان‌های شریک مقابل نقش به‌سزایی دارند [۲۳]. نتیجه یک مطالعه نشان داد که

- 1 . Beck A
- 2 . Young J.
- 3 . Wells A
- 4 . Duration
- 5 . Control
- 6 . Comprehensibility
- 7 . Consensus
- 8 . Guilt & Shame
- 9 . Rationality
- 10 . Simplistic view of emotion
- 11 . Higher Values
- 12 . Expression
- 13 . Validation
- 14 . Acceptance
- 15 . Blame
- 16 . Numbness
- 17 . Rumination

18 . Cognitive Flexibility

19 . Emotion Regulation

ب) **نمونه پژوهش:** برای محاسبه حجم نمونه به ادبیات پژوهشی مرتبط با روش آماری ESM مراجعه شده است. مطابق یک دیدگاه آماری [۳۶] با در نظر گرفتن نرخ ریزش، حجم نمونه ۳۰۰ نفری را خوب، ۵۰۰ نفر را خیلی خوب و ۱۰۰۰ نفری را عالی دانسته است. با در نظر گرفتن مجموعه این دیدگاه‌ها، حجم نمونه مطالعه با در نظر گرفتن احتمال ریزش، تعداد ۵۰۰ نفر است.

ابزارهای پژوهش

ابزارهای گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه‌های زیر بود: **پرسشنامه رغبت سنج ازدواج:** نسخه دانشجویی (پرساد): این پرسشنامه دارای ۲۴ سؤال شامل ۲۳ سؤال ۵ گزینه‌ای و یک سؤال اضافی برای سن طلاهی ازدواج است. چهار عامل برای آن مشخص شد که عبارت‌اند از ۱. بازخورد نسبت به ازدواج، ۲. آمادگی و تمایل برای ازدواج، ۳. نگرش نسبت به پیامدهای ازدواج و ۴. موانع ازدواج. روایی محتوا توسط متخصصان تأیید و ضریب همبستگی بین دو بار اجرای این آزمون در سطح معناداری ۰/۰۰۱ برابر با ۰/۸۹ است و همسانی درونی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ محاسبه شده و برابر با ۰/۹۳ است. بدین ترتیب پرساد دارای ۵ نمره است که چهار نمره برای عوامل آن و یک نمره کل برای رغبت به ازدواج است [۳۷].

پرسشنامه نظم‌جویی هیجانی: یک پرسشنامه خودگزارشی ۱۰ ماده‌ای است که از دو مقیاس تشکیل می‌شود که مربوط به دو راهکار متفاوت نظم‌جویی هیجان است: ارزیابی مجددشناختی (۶ ماده) و فرونشانی بیانی (۴ ماده). سؤال‌ها با استفاده از دامنه‌ای از نمرات از ۱ (کاملاً مخالف) تا ۷ (کاملاً موافق) ارزیابی می‌شوند [۳۸]. خصوصیات روان‌سنجی نسخه ایرانی پرسشنامه نظم‌جویی هیجان در مطالعه‌ای بررسی شد [۳۹]. در این مطالعه همسانی درونی ضرایب آلفا در تمامی گروه‌ها، بالای ۰/۸۰ بود. همچنین نتایج همبستگی بازآزمایی ۵ هفته‌ای در جامعه ایرانی نمره تقریبی ۰/۷ را نشان داد. برای اندازه‌گیری اعتبار سازه نیز همبستگی میان این پرسشنامه با سایر مقیاس‌هایی که برای ارزیابی هیجان‌های مختلف به کار می‌رفتند محاسبه شد. نتایج نشان داد که ارزیابی مجدد بیشتر با هیجان‌های مثبت و کمتر با هیجان منفی همبستگی داشت در مقابل آن فرونشانی بیشتر با هیجان

خویش، ملامت دیگران، فاجعه‌سازی و نشخوارگری) تقسیم کرد [۳۴]. نظم‌جویی هیجان در زمینه روابط زناشویی و کیفیت این روابط می‌تواند نقشی کلیدی داشته باشد. این مفهوم بسیار گسترده است و فرایندهای نظم‌بخشی بی‌شماری را دربرمی‌گیرد که ممکن است علاوه بر فرایندهای هوشیار و ناهشیار شناختی، حیطه وسیعی از فرایندهای جسمی، اجتماعی و رفتاری را مثل رغبت به ازدواج شامل شود [۳۵].

از آنجایی که مسئله تمایل و رغبت به ازدواج و بررسی علل آن در جوامع کنونی اهمیت زیادی یافته است و با توجه به اینکه سبک‌های دل‌بستگی با میزان توانایی در نظم‌جویی هیجانی و انعطاف‌پذیری شناختی ارتباط دارند این فرضیه وجود دارد که رغبت به ازدواج در افراد از سبک‌های دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا، و طرح‌واره‌های هیجانی مثبت همراه با داشتن نظم‌جویی هیجانی بالا و انعطاف‌پذیری تأثیر بگیرد؛ بنابراین این پژوهش به دنبال بررسی برازش مدلی مفهومی خواهد بود که مطابق آن سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره‌های هیجانی ساده‌انگاری هیجان‌ها، خردگرایی، قابل درک بودن، کنترل و پذیرش با توجه به میانجی‌گری نظم‌جویی هیجانی و انعطاف‌پذیری شناختی، رغبت به ازدواج را در دانشجویان پیش‌بینی کند و از برازش مناسبی برخوردار باشد. نتایج پژوهش می‌تواند به سیاست‌گذاری‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و مداخله‌های بالینی در حوزه خانواده و پیش از ازدواج در مورد افزایش رغبت به ازدواج در جوانان و کاهش آسیب‌های ناشی از افزایش سن ازدواج کمک کند.

روش

این مطالعه از نوع طرح‌های همبستگی مبتنی بر تحلیل روابط ساختاری (مدل‌سازی معادلات ساختاری) است. در این پژوهش سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره‌های هیجانی متغیر پیش‌بین، نظم‌جویی هیجانی و انعطاف‌پذیری شناختی متغیر میانجی و رغبت به ازدواج متغیر ملاک است.

آزمودنی

الف) جامعه آماری: در این مطالعه جامعه آماری دانشجویان دانشگاه شاهد و فردوسی مشهد، در سال تحصیلی ۹۹-۱۴۰۰ بودند.

منفی و کمتر با هیجان مثبت همبسته بود.

پرسشنامه طرح‌واره‌های هیجانی: این پرسشنامه دارای ۲۸ سؤال است که در مقیاس ۶ درجه‌ای لیکرت (۱: درباره من کاملاً اشتباه است ۲: درباره من کاملاً درست است) محاسبه می‌شود. به‌طور کلی مشخص می‌کند که فرد طی ماه گذشته با احساس‌ها و هیجان‌های خود چگونه برخورد می‌کند؟ لیهی ۱۴ طرح‌واره هیجانی را پیشنهاد کرد که شامل بی‌اعتمادی، عدم درک، احساس گناه، ساده‌انگاری هیجانی، فاقد ارزش ماده، فقدان کنترل ماده، کرختی ماده، بسیار منطقی، تداوم، هشیاری ضعیف، عدم پذیرش احساسات، نشخوار فکری، اظهارگری ضعیف، احساس شرم است. در مطالعه‌ای در ایران به بررسی خصوصیات روان‌سنجی مقیاس طرح‌واره‌های هیجانی لیهی فرم کوتاه ۲۸ سؤالی^۱ پرداختند [۱۸]. در این مطالعه مقیاس ۲۸ سؤالی روی ۶۱۳ نفر از دانشجویان دانشگاه‌های کشور اجرا شد. به‌منظور بررسی روایی هم‌گرای مقیاس طرح‌واره‌های هیجانی لیهی از ضرایب همبستگی این مقیاس با پرسشنامه پذیرش و اقدام-نسخه دوم^۲، پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان^۳ و پرسشنامه فراشناخت-۳۰^۴ استفاده شد. نتایج تجزیه و تحلیل عوامل اکتشافی^۵ و تحلیل عاملی تأییدی^۶ نشان داد که ۲۸ ماده LESS-II دارای هفت عامل بود، از جمله دیدگاه بی‌ارزش، ساده‌انگارانه نسبت به هیجان‌ها/عقلانی‌سازی، از دست‌دادن کنترل/سرزنش، نشخوار فکری/غیرقابل درک‌بودن، عدم پذیرش هیجان‌ها/اعتبارزدایی و توافق پایین/ابرازگری کم و کرختی. روایی و پایایی LESS-II تأیید شد. همچنین، ساختار دو عاملی پیشنهادشده در مطالعات قبلی دارای تناسب قابل قبولی بود. نتایج نشان می‌دهد که LESS-II با مدل‌های هفت عاملی و دو عاملی مقیاس قابل اعتماد و معتبری در بین دانشجویان دانشگاه‌های ایران است. برای بررسی روایی سازه این مقیاس نیز از روش‌های همبستگی‌های درونی و تحلیل عامل اکتشافی استفاده شد و پایایی^۷ این مقیاس از

طریق روش باز آزمایی در فاصله چهار هفته برای کل سؤالات ۰/۷۴ ضرایب آزمون مجدد برای LESS-II و فاکتورهای آن به‌ترتیب ۰/۷۱، ۰/۶۵، ۰/۷۵، ۰/۶۵، ۰/۶۲، ۰/۵۱، ۰/۵۶ و ۰/۵۴ بود. بنابراین، این مطالعه پایایی کافی فاکتورهای هفتگانه LESS-II را نشان داد. درنهایت، روایی^۸ هم‌زمان LESS-II از طریق همبستگی آن با AAQ-II، CERQ و MCQ-30 ارزیابی شد. یافته‌ها روایی هم‌زمان خوبی را نشان داد. همچنین این مقیاس ارتباط معناداری نیز با مقیاس‌های بالا نشان داد. (AAQ (r=0.55, p<0.01), CERQ (r=0.25, p<0.01), [MCQ-30(r=0.50, p<0.01)].

پرسشنامه انعطاف‌پذیری شناختی: یک ابزار خودگزارشی کوتاه ۲۰ سؤالی است و برای سنجش نوعی انعطاف‌پذیری شناختی که در موفقیت فرد برای چالش و جایگزینی افکار ناکارآمد با افکار کارآمدتر لازم است، به کار می‌رود. شیوه نمره‌گذاری آن بر اساس یک مقیاس ۷ درجه‌ای لیکرتی است. نمرات سؤالات به‌صورت ۱ تا ۷ است و سؤالات ۱۷، ۱۱، ۹، ۷، ۴، ۲ به‌طور معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. جمع نمره کل سؤالات، نمره کل آزمون انعطاف‌پذیری شناختی را به دست می‌دهد. بالاترین نمره‌ای که فرد می‌تواند اخذ کند ۱۴۰ و پایین‌ترین نمره ۲۰ است. این پرسشنامه از ساختار عاملی، روایی هم‌گرا و روایی هم‌زمان مناسبی برخوردار است [۴۱]. در ایران ضریب آلفای کرونباخ کل مقیاس را ۰/۹۰ و ضریب باز آزمایی را ۰/۷۰ گزارش کردند. یافته‌های مطالعات در ایران نشان داد که هم نسخه اصلی و هم نسخه ایرانی آن از قابلیت اطمینان قابل قبولی برخوردار است [۴۲].

مقیاس دل‌بستگی بزرگسالان: این مقیاس یک پرسشنامه دو قسمتی است و در مورد دانشجویان دانشگاه تهران هنجاریابی شده است. در قسمت اول سه سبک دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا با ۲۱ سؤال در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت (هیچ: ۱، کم: ۲، متوسط: ۳ و خیلی زیاد: ۵) از هم متمایز می‌شوند. ضریب آلفای کرونباخ پرسش‌های هر یک از زیرمقیاس‌های ایمن، اجتنابی و دوسوگرا در مورد یک نمونه دانشجویی ۲۴۰ نفری به‌ترتیب ۰/۷۴، ۰/۷۲ و ۰/۷۲ بوده است و برای دانشجویان دختر ۰/۷۴، ۰/۷۱ و ۰/۶۹ و برای دانشجویان پسر ۰/۷۳، ۰/۷۱ و ۰/۷۲ بود که

1. LESS-II
2. AAQ-II
3. CERQ
4. MCQ-30
5. EFA
6. CFA
7. reliability

شده است: در گام اول برای بررسی خصوصیات جمعیت‌شناختی نمونه مورد مطالعه و همچنین توزیع نمره‌های آزمودنی‌ها و همبستگی‌های بین متغیرهای پژوهش روش‌های آمار توصیفی شامل محاسبه فراوانی‌ها، میانگین‌ها، انحراف استاندارد و ضرایب همبستگی (با استفاده از نرم‌افزار SPSS) به کار گرفته شد.

در گام دوم داده‌ها از لحاظ پیش‌فرض نرمال بودن مقادیر مورد بررسی قرار گرفت و ضمن تأیید این فرض، برای بررسی و پاسخ به فرضیه اصلی از روش معادلات ساختاری استفاده شد. برای آزمون نقش متغیرهای میانجی، از ضرایب مسیر بین متغیرهای مدل (تحلیل مسیر) در نرم‌افزار لیزرل استفاده شد.

نتایج

نمونه پژوهش حاضر را ۲۶۳ نفر زن (۵۲/۶ درصد) و ۲۳۷ نفر مرد (۴۷/۴ درصد) تشکیل داده بودند. همچنین میانگین سنی آزمودنی‌ها ۲۴/۹ و انحراف معیار آن ۴/۱۵ بود. کمترین سن آزمودنی‌ها ۱۸ سال و بیشترین سن آنها ۳۹ سال بود. یافته‌های توصیفی آزمودنی‌ها در متغیرهای تحقیق در جدول شماره ۱ ارائه شده است.

نشان از همسانی درونی بالای این مقیاس است. در قسمت دوم آزمودنی با انتخاب یک گزینه از سه گزینه‌ای که سه نوع دل‌بستگی را توصیف می‌کند، سبک دل‌بستگی خود را مشخص می‌کند. ضریب پایایی باز آزمایی مقیاس دل‌بستگی بزرگ‌سال برای یک نمونه ۳۰ نفری در دو نوبت بافاصله دو هفته برای کل آزمودنی‌ها ۰/۹۲ آزمودنی‌های پسر ۰/۹۳ و آزمودنی‌های دختر ۰/۹۰ محاسبه شد. اعتبار محتوایی مقیاس دل‌بستگی بزرگ‌سال با سنجش ضرایب همبستگی بین نمره‌های چهار نفر از متخصصان روانشناسی مورد بررسی قرار گرفت [۴۳].

شیوه انجام پژوهش

با توجه به شیوع بیماری کووید ۱۹ از نمونه‌گیری دردسترس از میان دانشجویان دانشگاه شاهد و فردوسی مشهد استفاده شد. ابتدا پرسشنامه‌ها به صورت الکترونیکی تهیه شد و از افراد مورد مطالعه خواسته شد تا ضمن مراجعه به سایت مربوطه و مطالعه فرم رضایت آگاهانه در ابتدای تکمیل پرسشنامه‌ها که در فضای مجازی به اشتراک گذاشته شده به تکمیل پرسشنامه‌ها اقدام نمایند.

شیوه تحلیل داده‌ها

برای تحلیل یافته‌های این مطالعه دو گام در نظر گرفته

جدول شماره ۱. اطلاعات توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیرهای تحقیق	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
سبک دل‌بستگی	۱۴/۶۹	۵/۲۷	۵	۲۵
	۱۳/۱۹	۶/۰۱	۵	۲۵
	۱۳/۷۹	۵/۵۹	۵	۲۵
طرح‌واره‌های هیجانی مثبت	۳/۱۸	۱/۶۱	۱	۶
	۴/۰۳	۱/۱۳	۱	۶
	۳/۰۷	۱/۶۵	۱	۶
	۴/۰۴	۱/۱۸	۱	۶
نظم‌جویی هیجانی	۳/۷۲	۰/۸۶	۱	۶
	۲۵/۸	۱۰/۴۴	۶	۴۲
	۱۳/۷	۷/۲۷	۴	۲۸
نمره کل انعطاف‌پذیری شناختی	۹۲/۳	۲۹/۰۳	۲۳	۱۴۰
نمره کل پرسشنامه رغبت به ازدواج	۷۳/۴۲	۲۲/۸۳	۲۵	۱۱۵

این نتایج نشان می‌دهد که بیشترین میانگین مربوط به سبک دل‌بستگی ایمن سپس سبک دل‌بستگی دوسوگرا و سبک دل‌بستگی اجتنابی بود. مطابق این یافته‌ها، نمره آزمودنی‌ها در خرده‌مقیاس ارزیابی مجدد متغیر نظم‌جویی هیجانی بیشتر از نمره آزمودنی‌ها در خرده‌مقیاس سرکوبی بود که نشانگر استفاده بیشتر افراد مورد مطالعه از این شیوه تنظیم هیجان است. افراد مورد مطالعه در انعطاف‌پذیری شناختی نیز نمرات بالایی را به دست آورده بودند. نمرات آزمودنی هم در طرح‌واره‌های هیجانی بسیار نزدیک به هم

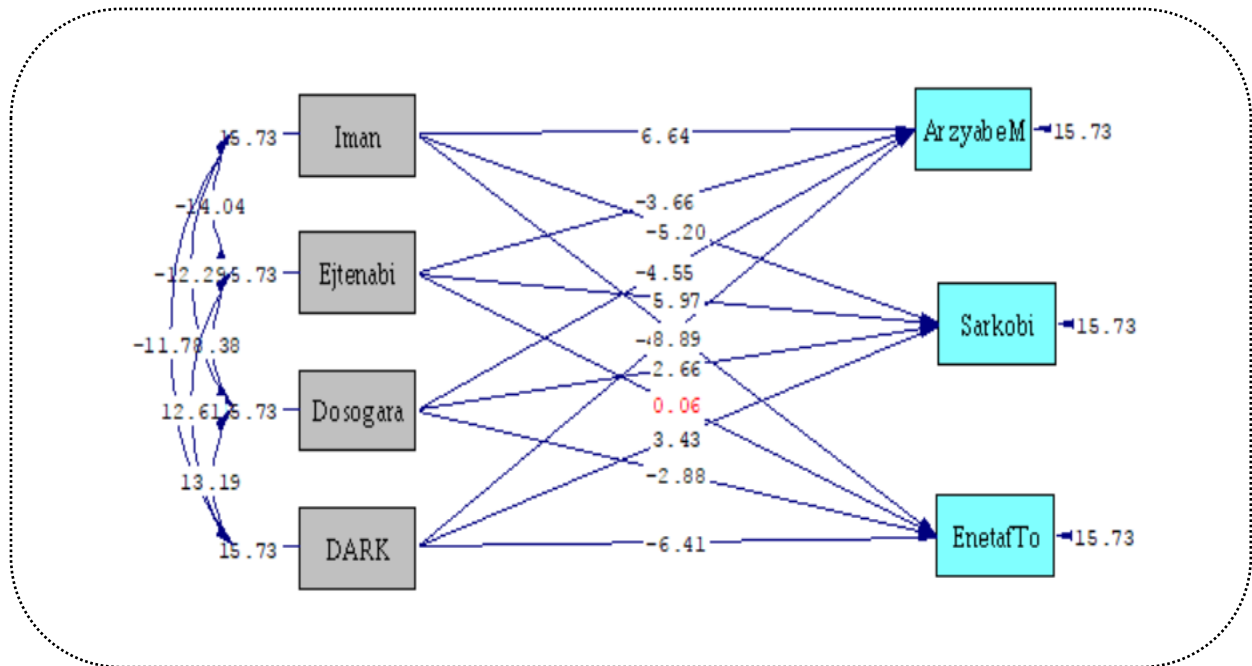
جدول شماره ۲. ماتریس همبستگی روابط بین متغیرهای اصلی تحقیق

متغیرها	شناختی	ارزیابی مجدد	سرکوبی هیجان‌ها	انعطاف‌پذیری شناختی	نمره کل هیجان‌ها	ساده انگاشتن هیجان‌ها	خردگرایی	قابل درک بودن	کنترل	پذیرش	ایمن	سبک دل‌بستگی اجتنابی	سبک دل‌بستگی دوسوگرا	سبک دل‌بستگی	ازدواج	نمره کل رغبت به
ارزیابی مجدد شناختی	۱															
سرکوبی هیجان‌ها	-۰/۶۷	۱														
نمره کل انعطاف‌پذیری شناختی	۰/۷۷	-۰/۶۸	۱													
ساده‌انگاشتن هیجان‌ها	۰/۳۰	-۰/۲۶	۰/۴۶	۱												
خردگرایی	۰/۲۰	-۰/۱۶	۰/۳۹	۰/۶۳	۱											
قابل درک بودن	-۰/۶۷	۰/۶۳	-۰/۶۶	-۰/۱۴	-۰/۰۷	۱										
کنترل	-۰/۶۶	۰/۶۳	-۰/۶۸	-۰/۱۸	-۰/۱۴	۰/۷۹	۱									
پذیرش	۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۱۵	۰/۴۳	۰/۴۸	۰/۱۴	۰/۴۸	۱								
سبک دل‌بستگی ایمن	۰/۷۳	-۰/۷۱	۰/۷۱	۰/۱۹	۰/۰۷	-۰/۶۲	۰/۰۷	-۰/۰۷	۱							
سبک دل‌بستگی اجتنابی	-۰/۷۳	۰/۷۴	-۰/۶۶	-۰/۱۲	-۰/۰۴	۰/۶۹	-۰/۰۴	۰/۷۲	۰/۱۴	۱						
سبک دل‌بستگی دوسوگرا	-۰/۷۰	۰/۶۶	-۰/۶۴	-۰/۱۵	-۰/۱۰	۰/۷۴	-۰/۱۰	۰/۷۳	۰/۱۱	-۰/۶۶	۱					
نمره کل رغبت به ازدواج	۰/۷۶	-۰/۶۹	۰/۷۴	۰/۲۸	۰/۲۰	-۰/۶۵	۰/۲۰	-۰/۶۵	۰/۰۵	۰/۶۹	۰/۷۰	-۰/۶۵	۱			

میانجی بررسی شد و مقادیر ضرایب مسیر آن محاسبه شد. نتایج که در جدول شماره ۳ ارائه شده است نشان می‌دهد که سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره قابل درک بودن پیش‌بینی‌کننده معنادار ارزیابی مجدد، سرکوب هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی است. در این میان فقط سبک دل‌بستگی اجتنابی نتوانست پیش‌بینی معناداری از متغیر انعطاف‌پذیری شناختی به دست بدهد. شکل شماره ۱ این نتایج را به نمایش درآورده است.

با توجه به عدم معناداری ضریب همبستگی بین طرح‌واره‌های پذیرش، خردگرایی و ساده‌انگاری هیجان‌ها و متغیر رغبت به ازدواج این سه متغیر (پذیرش و خردگرایی و ساده‌انگاری هیجان‌ها) از معادله تحلیل مسیر حذف شدند. طرح‌واره کنترل نیز در ادامه تحلیل‌ها ضریب پیش‌بینی معناداری با متغیر رغبت به ازدواج نداشت و قادر به پیش‌بینی این متغیر نبود. لذا از مدل کنار گذاشته شد. در ادامه و با اصلاح مدل که در قالب شکل شماره ۵ ارائه شده است نقش متغیرهای مستقل در پیش‌بینی متغیرهای

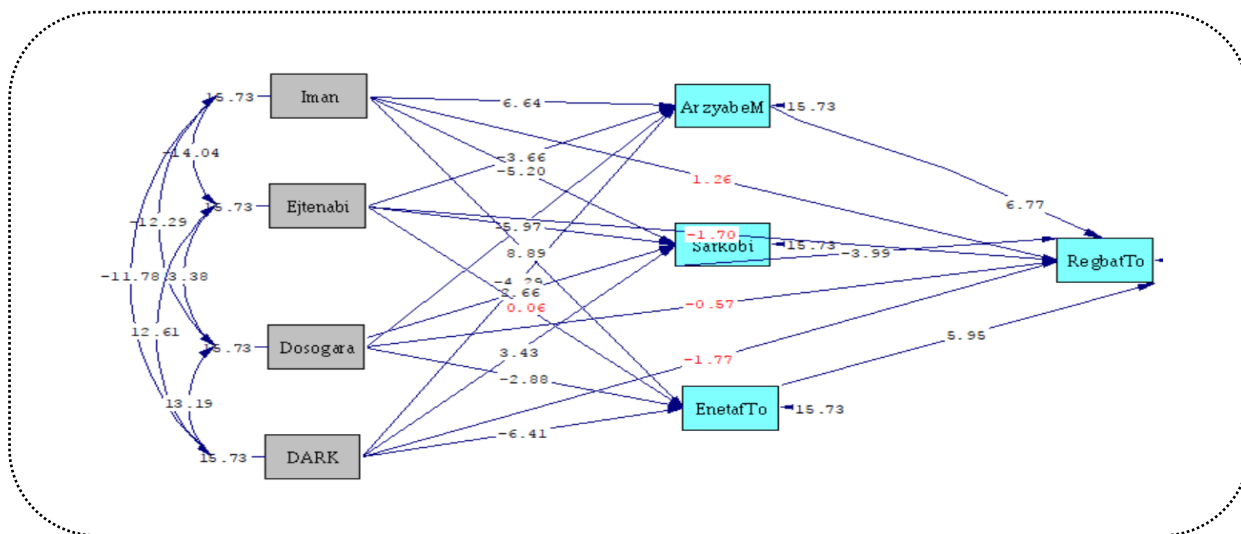

شکل شماره ۱. تحلیل مسیر رابطه سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره قابل درک‌بودن بر روی ارزیابی مجدد، سرکوب هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی (معناداری)

جدول شماره ۳. بررسی تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیرهای میانجی

متغیرهای مستقل (یا متغیرهای x)	مقصد رابطه متغیر وابسته (یا متغیر y)	گاما (ضرایب تأثیر استاندارد)	آمار t	سطح معناداری
سبک دل‌بستگی ایمن	ارزیابی مجدد شناختی	.۳۱	۶/۶۴	.۰۰۰
سبک دل‌بستگی ایمن	سرکوبی هیجان‌ها	-.۲۶	-۵/۲	.۰۰۰
سبک دل‌بستگی ایمن	انعطاف‌پذیری شناختی	-.۴۴	-۸/۸۹	.۰۰۰
سبک دل‌بستگی اجتنابی	ارزیابی مجدد شناختی	-.۲۰	-۳/۶۶	.۰۰۰
سبک دل‌بستگی اجتنابی	سرکوبی هیجان‌ها	.۳۴	۵/۹۷	.۰۰۰
سبک دل‌بستگی اجتنابی	انعطاف‌پذیری شناختی	.۰	.۰۶	-----
سبک دل‌بستگی دوسوگرا	ارزیابی مجدد شناختی	-.۲۱	-۴/۵۵	.۰۰۰
سبک دل‌بستگی دوسوگرا	سرکوبی هیجان‌ها	.۱۳	۲/۶۶	.۰۰۰
سبک دل‌بستگی دوسوگرا	انعطاف‌پذیری شناختی	-.۱۴	-۲/۸۸	.۰۰۰
طرح‌واره قابل درک‌بودن	ارزیابی مجدد شناختی	-.۱۸	-۴/۲۹	.۰۰۰
طرح‌واره قابل درک‌بودن	سرکوبی هیجان‌ها	.۱۵	۳/۴۳	.۰۰۰
طرح‌واره قابل درک‌بودن	انعطاف‌پذیری شناختی	-.۲۹	-۶/۴۱	.۰۰۰

شکل شماره ۲. تحلیل مسیر نقش واسطه‌گری متغیرهای ارزیابی هیجانی، سرکوب هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی در رابطه میان سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره قابل درک‌بودن با متغیر رغبت به ازدواج (معناداری)

جدول شماره ۴. بررسی تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیرهای وابسته و میانجی (مدل)

تأیید/رد	سطح معناداری	آماره t	گاما (ضرایب تأثیر استاندارد)	مقصد رابطه متغیر وابسته (یا متغیر y)	مبدأ رابطه متغیرهای مستقل (یا متغیرهای x)
تأیید	.۰۰۰	۶/۶۴	.۳۱	ارزیابی مجدد شناختی	سبک دل‌بستگی ایمن
تأیید	.۰۰۰	-۵/۲	-۰/۲۶	سرکوبی هیجان‌ها	سبک دل‌بستگی ایمن
تأیید	.۰۰۰	۸/۸۹	.۴۴	انعطاف‌پذیری شناختی	سبک دل‌بستگی ایمن
تأیید	.۰۰۰	-۳/۶۶	-۰/۲۰	ارزیابی مجدد شناختی	سبک دل‌بستگی اجتنابی
تأیید	.۰۰۰	۵/۹۷	.۳۴	سرکوبی هیجان‌ها	سبک دل‌بستگی اجتنابی
رد	---	.۰۶	.۰	انعطاف‌پذیری شناختی	سبک دل‌بستگی اجتنابی
تأیید	.۰۰۰	-۴/۵۵	-۰/۲۱	ارزیابی مجدد شناختی	سبک دل‌بستگی دوسوگرا
تأیید	.۰۰۰	۲/۶۶	.۱۳	سرکوبی هیجان‌ها	سبک دل‌بستگی دوسوگرا
تأیید	.۰۰۰	-۲/۸۸	-۰/۱۴	انعطاف‌پذیری شناختی	سبک دل‌بستگی دوسوگرا
تأیید	.۰۰۰	-۴/۲۹	-۰/۱۸	ارزیابی مجدد شناختی	طرح‌واره قابل درک‌بودن
تأیید	.۰۰۰	۳/۴۳	.۱۵	سرکوبی هیجان‌ها	طرح‌واره قابل درک‌بودن
تأیید	.۰۰۰	-۶/۴۱	-۰/۲۹	انعطاف‌پذیری شناختی	طرح‌واره قابل درک‌بودن
رد	---	۱/۲۶	.۰۶	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی ایمن
رد	---	-۱/۷	-۰/۰۹	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی اجتنابی
رد	---	-۰/۵۷	-۰/۰۳	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی دوسوگرا
رد	---	۱/۷۷	-۰/۰۸	رغبت به ازدواج	طرح‌واره قابل درک‌بودن
تأیید	.۰۰۰	۶/۷۷	.۲۹	رغبت به ازدواج	ارزیابی مجدد شناختی
تأیید	.۰۰۰	-۳/۹۹	-۰/۱۷	رغبت به ازدواج	سرکوبی هیجان‌ها
تأیید	.۰۰۰	۵/۹۵	.۲۴	رغبت به ازدواج	انعطاف‌پذیری شناختی

این یافته نشان می‌دهد که با وجود سه متغیر میانجی ارزیابی مجدد شناختی، سرکوبی هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی نقش مستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر رغبت به ازدواج معنادار نشده و این متغیرها اثر مستقیم خود را از دست داده‌اند. این یافته حاکی از آن است که این سه متغیر میانجی تمام تأثیر را در مدل تبیین می‌کنند و در نتیجه مدل میانجی، یک مدل کامل است.

این یافته نقش واسطه‌ای متغیرهای تنظیم هیجان و انعطاف‌پذیری شناختی را بین متغیرهای مستقل و متغیر رغبت به ازدواج تأیید می‌کند و لذا می‌توان عنوان کرد که مدل تحقیقاتی از قدرت توضیح خوبی برای نقش میانجی‌گری متغیرهای تنظیم هیجان و انعطاف‌پذیری شناختی برخوردار است. چنانچه با ورود متغیرهای میانجی به مدل ضرایب مسیر مستقیم مشاهده شده معناداری خود را از دست دادند. از سوی دیگر برآزش مدل با معیارهای آماری مطلوب هم مطابقت دارد. لذا شواهد و نتایج حمایت خوبی از مدل مفهومی پیشنهادی در فرضیه اصلی تحقیق به عمل می‌آورند.

در ادامه ضرایب استاندارد مسیرهای غیرمستقیم مدل اصلاح‌شده در جدول شماره ۵ ارائه می‌شود.

در مرحله بعد که با هدف بررسی مدل پیشنهادی تحقیق تعیین برآزش مدل نقش واسطه‌گری متغیرهای ارزیابی هیجانی، سرکوب هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی در رابطه میان سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره قابل درک بودن با متغیر رغبت به ازدواج انجام شد، متغیرهای سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره قابل درک بودن به‌عنوان متغیرهای مستقل و پیش‌بین، متغیرهای ارزیابی هیجانی، سرکوب هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی به‌عنوان متغیرهای میانجی و متغیر رغبت به ازدواج به‌عنوان متغیر وابسته تحقیق وارد مدل تحلیل مسیر شدند.

نتایج این قسمت در قالب ضرایب مسیر استاندارد و معناداری در جدول شماره ۴ و شکل شماره ۲ به نمایش در آمده است.

همان‌طور که جدول شماره ۴ نشان می‌دهد تمامی ضرایب مستقیم از لحاظ آماری معنادار نیستند. با مقایسه ضرایب مسیر مستقیم متغیرهای مستقل به متغیر وابسته رغبت به ازدواج در مرحله اول و مرحله آخر مشاهده می‌شوند که همه ضرایب مستقیم و تأثیر مستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر رغبت به ازدواج معناداری خود را از دست داده‌اند.

جدول شماره ۵. ضرایب استاندارد مسیرهای غیرمستقیم مدل اصلاح‌شده

سطح معناداری	آماره Z sobel	گاما (ضرایب تأثیر استاندارد)	متغیر میانجی	مقصد رابطه متغیر وابسته (یا متغیر y)	مبدأ رابطه متغیرهای مستقل (یا متغیرهای x)
.۰۰۰	۴/۷۴	.۰۹	ارزیابی مجدد شناختی	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی ایمن
.۰۰۰	۳/۱۶	.۰۴	سرکوبی هیجان‌ها	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی ایمن
--	۴/۹۴	.۱	انعطاف‌پذیری شناختی	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی ایمن
.۰۰۰	۳/۲۱	.۰۶	ارزیابی مجدد شناختی	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی اجتنابی
.۰۰۰	۳/۳۱	.۰۶	سرکوبی هیجان‌ها	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی اجتنابی
---	.۰۵	.۰	انعطاف‌پذیری شناختی	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی اجتنابی
.۰۰۰	۳/۷۷	.۰۶	ارزیابی مجدد شناختی	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی دوسوگرا
.۰۰۰	۲/۲۱	.۰۲	سرکوبی هیجان‌ها	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی دوسوگرا
.۰۰۰	۲/۵۹	.۰۳	انعطاف‌پذیری شناختی	رغبت به ازدواج	سبک دل‌بستگی دوسوگرا
.۰۰۰	۳/۶۲	.۰۵	ارزیابی مجدد شناختی	رغبت به ازدواج	طرح‌واره قابل درک بودن
.۰۰۰	۲/۶	.۰۲	سرکوبی هیجان‌ها	رغبت به ازدواج	طرح‌واره قابل درک بودن
.۰۰۰	۴/۳۶	-.۰۷	انعطاف‌پذیری شناختی	رغبت به ازدواج	طرح‌واره قابل درک بودن

می‌تواند رغبت به ازدواج را کاهش دهد [۱۴]. نتایج نشان‌دهنده روابط ضعیف (طرح‌واره‌ها، خردگرایی، ساده‌انگاشتن هیجان‌ها و پذیرش) و گاهی منفی (طرح‌واره‌های قابل درک بودن و کنترل) این طرح‌واره‌ها با متغیر رغبت به ازدواج بود. این یافته‌ها با نتایج مطالعات قبلی در تضاد بودند.

تأییدنشدن این فرضیه که بین طرح‌واره‌های شناختی مثبت و رغبت به ازدواج رابطه مثبتی وجود دارد نیز با توجه به نتایج برخی پژوهش‌های قبلی دور از انتظار نیست. اگرچه پژوهش‌های بسیار کمی ارتباط طرح‌واره‌های هیجانی با متغیرهای دیگر را به تفکیک انطباقی و غیرانطباقی بودن بررسی کرده‌اند اما در تبیین این یافته شاید بتوان گفت یکی از دلایل این امر مربوط به تفاوت بین طرح‌واره‌های انطباقی (مثبت) و غیرانطباقی (منفی) است، چنانکه طرح‌واره‌های انطباقی در زندگی هر فرد بیشتر تحت تأثیر آموزش و یادگیری است و فرد باید آن را از افراد موجود در محیط خود مانند والدین فراگیرد و احتمال داشتن چنین طرح‌واره‌هایی از ابتدا زیاد محتمل نیست و فردی که این طرح‌واره‌ها را فرانگرفته است و یا از ابتدا ندارد، وقتی در سنین بالاتر با افراد دیگر یا موقعیت‌هایی که سرشار از هیجان‌ات مثبت و منفی هستند مواجه می‌شود احتمال اینکه طرح‌واره‌های او در این موقعیت‌ها به صورت غیرانطباقی عمل کنند بسیار زیاد خواهد بود [۲۱ و ۲۲].

از آنجایی که در پژوهش حاضر طرح‌واره‌های مثبت ارتباط ضعیف و گاهی منفی با میزان رغبت به ازدواج دانشجویان داشتند و از سوی دیگر ارتباط بین طرح‌واره‌های منفی ناسازگار و میزان رغبت به ازدواج در پژوهش‌های متعددی مورد بررسی و تأیید قرار گرفته‌اند [۱]؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که ارتباط بین طرح‌واره‌ها و میزان رغبت به ازدواج بیشتر در چهارچوب طرح‌واره‌های منفی و ناسازگار قابل بررسی است. همچنین این یافته تأثیر عوامل فرهنگی و یادگیری را خاطر نشان می‌کند که بایستی مورد بررسی و مطالعه بیشتر قرار گیرد.

نتایج نشان‌دهنده رابطه مثبت بین ارزیابی مجدد شناختی و رغبت به ازدواج و رابطه منفی بین سرکوبی هیجان‌ها با متغیر رغبت به ازدواج بود. همچنین انعطاف‌پذیری شناختی رابطه مثبت و معناداری با رغبت به ازدواج در دانشجویان داشت. رابطه این متغیرها هم با

همان‌طور که جدول شماره ۵ نشان می‌دهد تمامی مسیرهای غیرمستقیم به غیر از مسیر غیرمستقیم سبک دل‌بستگی ایمن به رغبت به ازدواج با میانجی‌گری متغیر انعطاف‌پذیری شناختی و مسیر غیرمستقیم سبک دل‌بستگی اجتنابی به رغبت به ازدواج با میانجی‌گری متغیر انعطاف‌پذیری شناختی، معنی‌دار هستند ($p < /0.05$). مسیر غیرمستقیم سبک دل‌بستگی ایمن به رغبت به ازدواج با میانجی‌گری متغیر ارزیابی مجدد شناختی هم دارای بالاترین ضرایب غیرمستقیم است. این یافته‌ها نشان می‌دهد با میانجی‌گری متغیرهای ارزیابی مجدد شناختی، سرکوبی هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی، متغیر سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره قابل درک بودن هیجان‌ها تأثیر خود را از دست داده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

در مجموع یافته‌ها نشان می‌دهد که انواع سبک‌های دل‌بستگی می‌توانند میزان رغبت به ازدواج را تحت تأثیر قرار دهند. به طوری که از نمره سبک دل‌بستگی می‌توانیم میزان رغبت به ازدواج را پیش‌بینی کنیم. بدین معنی که افرادی که از سبک دل‌بستگی ایمن برخوردار بودند به طور معناداری رغبت بیشتری به ازدواج از خود نشان می‌دهند و رغبت به ازدواج در افراد دارای سبک‌های دل‌بستگی اجتنابی و دوسوگرا هم کمتر است. این یافته‌ها همسویی قابل ملاحظه‌ای با نتایج مطالعات در این حوزه دارد [۱۸، ۱۵، ۱۳، ۱۴].

افراد دارای سبک دل‌بستگی ایمن در صورت نیاز می‌توانند با نشان دادن عواطف مناسب، مشکلات و رنج‌های روان‌شناختی را شرح دهند و به دلیل داشتن این ظرفیت و توانایی احتمال اینکه رغبت بیشتری به داشتن رابطه پایدار همراه تعهد و صمیمیت مانند ازدواج داشته باشند وجود دارد [۱۴]. از سوی دیگر افراد با دل‌بستگی اجتنابی ضمن تنظیم فاصله با مراقب، از ترس طردشدن یا مورد پرخاشگری قرارگرفتن خیلی به طرف مقابل نزدیک نمی‌شوند. در این حالت مقادیری از صمیمیت فدای غیرفعال‌سازی عواطف می‌شود. دوسوگراها که در شرایط استرس‌زا پاسخ‌های متناقض از سوی مراقب دریافت کرده‌اند؛ حتی زمانی که خطری وجود ندارد به مراقب می‌چسبند. در این حالت ترجیح ماندن در نقطه امن

نظم‌جویی هیجانی و انعطاف‌پذیری شناختی بر روی رغبت به ازدواج مورد بررسی قرار گرفت.

در نهایت نتایج نشان می‌دهد که با وجود سه متغیر میانجی ارزیابی مجدد شناختی، سرکوب هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی نقش مستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر رغبت به ازدواج معنادار نشده و این متغیرها اثر مستقیم خود را از دست داده‌اند. از سوی دیگر برازش مدل با معیارهای آماری مطلوب هم مطابقت دارد. لذا شواهد و نتایج حمایت خوبی از مدل مفهومی پیشنهادی در فرضیه اصلی تحقیق به عمل می‌آورند.

در مجموع یافته‌های تحلیل مسیر مؤید این بود که ارزیابی مجدد شناختی و سرکوب هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی (به غیر از رابطه سبک دل‌بستگی ایمن و اجتنابی به رغبت به ازدواج) نقش واسطه‌ای را بین متغیرهای پژوهش دارد؛ به عبارت دیگر سبک‌های دل‌بستگی با تأثیر بر ارزیابی مجدد شناختی و سرکوب هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی آزمودنی‌های تحقیق تغییراتی را در میزان رغبت به وجود آورد.

افراد ایمن، اجتنابی و دوسوگرا راهبردهای کاملاً متفاوتی را برای تنظیم عواطف و پردازش اطلاعات هیجانی به کار می‌برند. اشخاص دارای سبک دل‌بستگی ایمن از آن دسته راهبردهای تنظیم هیجان استفاده می‌کنند که تنیدگی را به حداقل می‌رسانند و هیجان‌های مثبت را فعال می‌کنند. اشخاص با سبک‌های دل‌بستگی نایمن از آن دسته راهبردهای تنظیم هیجان پیروی می‌کنند که بر هیجان‌های منفی تأکید می‌ورزند، تجربه‌های هیجانی را سرکوب (اجتناب‌گرها) و موقعیت‌ها را با تنیدگی بیشتر تجربه می‌کنند (دوسوگراها) بعضی معتقدند که فرایند نظم‌جویی هیجان در اصل خصیصه سبک دل‌بستگی است [۴۳].

همچنین بر اساس ضرایب برازش الگوی رغبت به ازدواج، یافته‌ها نشان داد که سبک‌های دل‌بستگی با ورود متغیرهای میانجی ارزیابی مجدد شناختی و سرکوب هیجان‌ها به صورت غیرمستقیم و با واسطه‌گری این متغیرها پیش‌بینی‌کننده مثبت رغبت به ازدواج هستند.

اما در دو مورد یعنی رابطه بین سبک دل‌بستگی ایمن و اجتنابی به رغبت به ازدواج با واسطه متغیر انعطاف‌پذیری شناختی، روابط مستقیم قبلی در روابط غیرمستقیم

سبک‌های دل‌بستگی قابل ملاحظه بود. به نحوی که ارزیابی مجدد شناختی با سبک دل‌بستگی ایمن رابطه‌ای مثبت و معنادار و با سبک‌های دل‌بستگی نایمن (اجتنابی و دوسوگرا) از روابط منفی برخوردار بود. سرکوبی هیجان‌ها هم با سبک دل‌بستگی ایمن رابطه‌ای منفی و معنادار و با سبک‌های دل‌بستگی نایمن (اجتنابی و دوسوگرا) روابط مثبت داشت.

روابط متغیر انعطاف‌پذیری شناختی نیز با سبک‌های دل‌بستگی به نحوی بود که با سبک دل‌بستگی ایمن رابطه‌ای مثبت و معنادار و با سبک‌های دل‌بستگی نایمن (اجتنابی و دوسوگرا) رابطه منفی داشت. روابط این متغیرها با طرح‌واره‌های هیجانی هم عمدتاً از شدت بالایی برخوردار نبود (زیر ۳۰٪) و گاهی از معناداری هم برخوردار نبودند (رابطه تنظیم هیجان با طرح‌واره پذیرش). طرح‌واره قابل درک بودن و کنترل، روابط منفی و معناداری با ارزیابی مجدد شناختی و انعطاف‌پذیری شناختی داشتند. رابطه این طرح‌واره‌ها با متغیر سرکوبی هیجان‌ها مثبت و معنادار بود.

یافته‌های مطالعه حاضر با نتایج پژوهش‌های قبلی در این زمینه همسو است. نظم‌جویی هیجانی می‌تواند در سازش اجتماعی که در نتیجه تنظیم هیجان‌ها ایجاد می‌شود تأثیر زیادی بگذارد. بر این اساس پژوهش‌های بسیاری نیز نشان دادند که افراد با سبک دل‌بستگی ایمن از راهبردهای نظم‌جویی کارآمد مثل ارزیابی مجدد شناختی و افراد با سبک دل‌بستگی نایمن از راهبردهای نظم‌جویی ناکارآمد مثل سرکوبی استفاده می‌کنند [۴۳].

یافته‌های مطالعه حاضر در مورد رابطه مثبت انعطاف‌پذیری شناختی با سبک دل‌بستگی ایمن و روابط منفی آن با سبک‌های دل‌بستگی نایمن همسو با مطالعات قبلی است [۳۰، ۲۹، ۱۸]. یافته‌های حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که بین انعطاف‌پذیری شناختی با سبک دل‌بستگی ایمن رابطه مثبت و با سبک‌های دل‌بستگی نایمن اجتنابی و اضطرابی - دوسوگرا، همبستگی منفی معنادار وجود دارد. به عبارت دیگر می‌توان عنوان کرد که افراد دارای سبک دل‌بستگی ایمن همواره دارای سطوح بالاتری از انعطاف‌پذیری شناختی هستند و قادرند خود را با شرایط گوناگون سازگار کنند.

در این مطالعه برازش و معناداری مدل ساختاری رابطه سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره‌های هیجانی با میانجی‌گری

معناداری خود را از دست دادند.

گرچه پژوهش مستندی در این زمینه به دست نیامد ولی این یافته با نتایج مطالعات مشابه که متغیر انعطاف‌پذیری شناختی را در تبیین روابط بین متغیرهایی چون صمیمیت زناشویی [۳۰] به کار برده بودند همسو نیست. گرچه مسیر مستقیم میان سبک دل‌بستگی ایمن و اجتنابی به رغبت به ازدواج معنادار بود ولی با ورود متغیر انعطاف‌پذیری شناختی به عنوان میانجی رابطه به سمت عدم معناداری رفت. با نگاهی به میزان رابطه مستقیم انعطاف‌پذیری شناختی با رغبت به ازدواج و مقایسه آن با میزان پایین‌تر رابطه بین سبک دل‌بستگی ایمن و اجتنابی با رغبت به ازدواج می‌توان نتیجه گرفت که قدرت پیش‌بینی‌کنندگی متغیر انعطاف‌پذیری شناختی نسبت به سبک‌های دل‌بستگی ایمن و اجتنابی بیشتر بوده و با ورود به مدل تأثیر سبک‌های دل‌بستگی بر رغبت به ازدواج معنادار نشده است. شاید با توجه به نبود سوابق مستند علمی و یافته‌های پژوهشی در این زمینه، ارائه تبیین مفهومی و نظری برای این یافته دشوار باشد ولی به نظر می‌رسد می‌توان این تبیین آماری را برای نتیجه حاضر در نظر گرفت.

همچنین در این مطالعه تمامی مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم از طرح‌واره قابل درک بودن به رغبت به ازدواج با میانجی‌گری متغیرهای ارزیابی مجدد شناختی، سرکوب هیجان‌ها و انعطاف‌پذیری شناختی، معنادار بودند. در تبیین احتمالی این یافته‌ها می‌توان گفت طرح‌واره قابل درک بودن نشان می‌دهد که افراد تا چه اندازه بر این باور هستند که احساس‌ها و هیجان‌هایشان قابل درک و فهم هستند و این مفهوم به شکل‌گیری الگوهای هیجانی و شناختی منجر می‌شود که توانایی پیروی منطقی از باورها و عقاید فردی را شکل می‌دهد، این طرح‌واره می‌تواند میزانی که فرد درگیر ارتباط فعال با دیگران است را تحت تأثیر قرار دهد.

از سوی دیگر اینکه چقدر افراد بر اساس یک طرح‌واره هیجانی خاص به صورت افراطی و در همه موقعیت‌ها رفتار می‌کنند با انعطاف‌پذیری شناختی در ارتباط است. یکی از شرایط خاصی که یک فرد در زندگی با آن روبه‌رو است تصمیم‌گیری برای ازدواج است. این تصمیم مستلزم در نظر گرفتن جوانب مختلف از جمله سازگاری با شرایط فرد دیگر، مستقل شدن روانی و عاطفی از والدین، برعهده‌گرفتن

مسئولیت‌های زندگی، و امثال آنهاست. بدیهی است که چنین رویدادهایی باعث فعال‌شدن طرح‌واره‌های اولیه می‌شود که به لحاظ تحولی مثل سبک‌های دل‌بستگی ریشه آنها در دوران کودکی است. افرادی که از طرح‌واره مثبت و کارایی برخوردار هستند و از سوی دیگر به طور ایمن پرورش یافته‌اند، ترسی از ازدواج و آینده خویش ندارند و در نتیجه به ازدواج تمایل بیشتری نشان می‌دهند.

از محدودیت‌های این پژوهش اجرای پژوهش در دوران پاندمی ویروس کووید ۱۹ بود و این مسئله احتمال اینکه این بحران جهانی، بر نتایج پژوهش تأثیر گذاشته باشد را افزایش می‌دهد. از سوی دیگر استفاده از مقیاس‌های خودگزارشی، روش نمونه‌گیری که به صورت در دسترس بود تعمیم نتایج به سایر اقشار جامعه را محدود می‌کند.

پیشنهاداتی برای ارتقای سطح پژوهش‌های بعدی در این زمینه داده می‌شود: انجام پژوهش‌های جامع‌تر در نمونه‌های گسترده‌تر و در محیط‌های متفاوت سایر جمعیت‌ها با استفاده از روش‌های دیگر اخذ اطلاعات مانند مصاحبه و مشاهده، برای ایجاد امکان مقایسه و تعمیم نتایج مهم است. همچنین اجرای پژوهش حاضر با روشی که اثر دوران پاندمی ویروس کووید ۱۹ را حذف کند و یا با مطالعات مشابه قبل از شرایط کنونی مقایسه کند پیشنهاد می‌شود. از دیگر مواردی که امید است با به کارگیری آنها در پژوهش‌های آینده اطلاعات دقیق‌تری به دست آوریم بررسی کردن ارتباط طرح‌واره‌های هیجانی با رغبت به ازدواج در دو جنس به صورت جداگانه است؛ همچنین بررسی این موضوع در گروه‌های سنی متفاوت و مقایسه آنها با هم نیز دانش ما را در اثرگذاری موضوع پژوهش در باورهای افراد بیش از پیش نشان خواهد داد. از آنجایی که سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره‌های هیجانی بر شیوه رفتار فرد تأثیر می‌گذارد و همچنین شناسایی و مدیریت هیجان‌ها و ابراز آنها در ایجاد و حفظ روابط مؤثر و افزایش تمایل به ازدواج نقش به‌سزایی دارند؛ برگزاری برنامه‌های آموزشی مرتبط با این موضوعات در محیط‌های دانشجویی سودمند خواهد بود. علاوه بر برنامه‌های آموزشی برگزاری گروه‌درمانی با هدف افزایش طرح‌واره‌های هیجانی مثبت و کاهش طرح‌واره‌های هیجانی منفی و البته افزایش دل‌بستگی ایمن در افراد و بررسی کارآمدی درمان‌ها می‌تواند راه گشا باشد.

منابع

- شخصیت و هوش هیجانی با میانجی‌گری پایبندی مذهبی.
روان‌شناسی بالینی و شخصیت 17(2): 63-76, 1399; ,
doi: 10.22070/cpap.2020.2908
- 11-Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. Hillsdale, NJ: Erlbaum. 1987
- ۱۲- بطلانی، سعیده؛ احمدی، سید احمد؛ بهرامی، فاطمه و شاه‌سیاه، مرضیه. تأثیر زوج‌درمانی بر دل‌بستگی، رضایت و صمیمیت جنسی. *مجله اصول بهداشت روانی* ۱۳۸۹، ۱۲ (۲)، ۴۹۶-۵۰۵.
- ۱۳- نجارپور، سمانه؛ جغتایی، مهین و سماوی، عبدالوهاب. پیش‌بینی میزان رغبت به ازدواج از طریق سبک‌های دل‌بستگی و تجربه‌گرایی در میان دانشجویان تحصیلات تکمیلی شهر بندرعباس. *کنفرانس بین‌المللی مدیریت* ۱۳۹۴.
- ۱۴- بشارت، محمدعلی و گنجی، پویا. نقش تعدیل‌کننده سبک‌های دل‌بستگی در رابطه بین ناگویی هیجانی و رضایت زناشویی. *مجله اصول بهداشت روانی* ۱۳۹۱، ۱۴ (۴)، ۳۳۵-۳۲۴.
- 15-Garnefsky, N., Teedrd, J., Kraji, V., Legerstee, j., Van den Kommer, T. Cognitive emotion regulation strategies and depressive symptoms: differences between males and females. *Personality and Individual Differences*. 2004, 36(2): 267-76
- 16-Garnefski, N., Kraji V., spinhoven, P. Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Personality and Individual Differences*. 2001, 30(8): 1311-27
- 17-Garnefski N, Kraaij V, Spinhoven P. Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Personality and Individual Differences* 2001; 30(8): 1311-27.
- 18-Mikulincer, M., & Sheffi, E. Adult attachment style and cognitive reactions to positive affect: A test of mental categorization and creative problem solving. *Motivation and Emotion*. 2000, 24(3), 149-174
- ۱۹- یانگ، جی، کلسکو، ژ و یشار، م. طرح‌واره درمانی. ترجمه حمیدپور، ح و اندوز، ز. تهران. ۱۳۸۶. *انتشارات ارجمند*، تاریخ انتشار اثر اصلی، (۲۰۰۳)
- ۱- جهان‌بخشی، زهرا و کلانترکوشه، سید محمد. رابطه ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تمایز یافتگی با رغبت به ازدواج در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علامه، *فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده*، ۱۳۹۱، سال دوم، شماره ۲: ۲۵۴-۲۳۴
- 2- Mal S. Knowledge and attitude towards marriage of currently married women in Paschim Medinipur district of West Bengal, India. *Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities*, 2013, 3(8), 46-57.
- ۳- مرکز آمار ایران. *سالنامه آماری کشور*. تهران: ۱۳۹۷ مرکز آمار ایران
- 4- Loughran, David S. & Julie M. Zissimopoulos . Are There Gains to Delaying Marriage? The Effect of Age at First Marriage on Career Development and Wages, RAND Labor and Population Working Paper Series, November, 2004
- ۵- صادقی، رسول؛ قدسی، علی محمد و افشار کهن، جواد. واکاوری مسئله ازدواج و اعتبارسنجی یک راه‌حل. *زن در توسعه و سیاست*. ۱۳۸۶، دوره ۵ شماره ۶، ۱۰۸-۸۳
- 6- Steinberg, S.J., Davila J., & Fincham F. Adolescent marital expectations and romantic experience with perception about parental conflict and attachment security. *Journal of Young and Adolescence*. 2006, 35(3), 333-348
- ۷- خجسته‌مهر، رضا؛ عباسپور، ذبیح‌اله؛ کرای، امین و کوچکی، رحیم. نقش دل‌بستگی اضطرابی و اجتنابی و ایمن بر گذشت همسران: آزمون یک مدل میانجی. *فصلنامه تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره* ۱۳۹۰، ۵۷-۲۰۷۵
- 8- Bowlby, J. Attachment and loss: Sadness and depression. New York: Basic Books. 1980
- ۹- عباسی، لیلی، آزادفلاح، پرویز، فتحی آشتیانی، علی، فراهانی، حجت‌اله. ارتباط بین ابعاد روابط موضوعی و رضایت زناشویی. *روان‌شناسی بالینی و شخصیت* 19(1): 81-92, 1400; , doi: 10.22070/cpap.2021.3095
- ۱۰- فروزش، سجاد، روشن چسلی، رسول، غلامی فشارکی، محمد، محسنی‌زاده، معصومه. تدوین مدل ارتباط با خانواده همسر بر اساس مؤلفه‌های سبک‌های دل‌بستگی، ویژگی‌های

- ۳۰- آقایی، آلاله و موسوی، مریم. رابطه سبک‌های دل‌بستگی با تمایز یافتگی خود، انعطاف‌پذیری شناختی و صمیمیت زناشویی در دانشجویان. *رویش روانشناسی*. ۱۳۹۹، سال ۹، شماره ۲، شماره پیاپی ۴
- 31-Garnefski .K, Rieffe.C, Jellesma .F, Terwogt M.M, Krjziz.V. Cognitive emotion regulation strategies and emotional problems in 9-11 years old children: *The development of an instrument. Eur Child Adolesc Psychiatry*.2007,16(1):1-9
- 32-Thompson R.A. Emotional regulation and emotional development. *Educational Psychology Review*.1991,13(3):269-307
- ۳۳- مشهدی، علی، میردورقی، فاطمه و حسنی، جعفر. نقش راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان در اختلال‌های درونی‌سازی کودکان، *مجله روان‌شناسی بالینی*. ۱۳۹۰، ۳، ۲۹-۳۹:(۳)
- ۳۴- حسنی، جعفر، تاج‌الدینی، امراه، قائدنیای جهرمی، علی و فرمانی شهرضا، شیوا. مقایسه راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان و طرح‌واره‌های هیجانی در همسران افراد مبتلا به سوء مصرف مواد و افراد بهنجار، *مجله روان‌شناسی بالینی*. ۱۳۹۳، ۶(۱): ۹۱-۱۰۱
- 35-Kring,A.M & Sloan,D.S.Emotion regulation and psycoptology:A transdiagnostic approach to etiology and treatment. NewYork:Guilford Press.2009
- ۳۶- هومن، حیدرعلی. شناخت روش علمی در علوم رفتاری. انتشارات سمت. ۱۳۹۶
- ۳۷- حیدری، م.، مظاهری، م و پوراعتماد، ح. ساخت و هنجاریابی پرسشنامه رغبت‌سنج ازدواج، نسخه دانشجویی (پرساد). *مجله روانشناسی*. ۱۳۸۲، ۳۱، ۲۵۰-۲۶۱.
- 38-John O.p & Gross J.J.Individual differences in two emotion regulation processes:Implications for affect, relationship and well-being. *Journal of personality and social psychology*.2003,85,348-362
- ۳۹- حسنی، جعفر. خصوصیات روان‌سنجی پرسشنامه نظم‌جویی شناختی هیجان. *مجله روان‌شناسی بالینی*. ۱۳۸۹، سال دوم، ۷(۷)، ۷۳-۸۵
- 20-Leahy, R.L.A model of emotional schemas. *Cognitive and Behavioral Practice*.2002,9(3),177-90.
- 21-Leahy, R. L. Resistance: An emotional schema therapy (EST) approach. In G. Simos (Ed.), *Cognitive behavior therapy: A guide for the practicing clinician*.2009, (2), 187-204. London: Routledge
- 22-Leahy, R. L. Introduction: Emotional Schemas, Emotion Regulation and Psychopathology. *International Journal of Cognitive Therapy*.2012, 5(4),359-361
- ۲۳- درعلی، رؤیا؛ سهرابی، نادره. نقش واسطه‌گری تعارض‌های زناشویی در رابطه بین سبک‌های تنظیم شناختی هیجانی و کیفیت روابط جنسی. *دوفصلنامه مشاوره کاربردی*. ۱۳۹۴، ۴ (۲): ۳۷-۴۸
- ۲۴- پیرساقی، فهیمه؛ نظری، علی محمد؛ نعیمی، قادر؛ شفائی، محمد. تعارض‌های زناشویی؛ نقش سبک‌های دفاعی و طرح‌واره هیجانی. *روان پرستاری*. ۱۳۹۴، ۳(۱):۶۹-۵۹
- ۲۵- نعیمی، قادر؛ پیرساقی، فهیمه و عرب‌زاده، مهدی. بررسی رابطه ساختاری سلامت خانواده اصلی، طرح‌واره هیجانی، نظم‌دهی هیجان با رغبت به ازدواج در دانشجویان با نقش واسطه‌گری تمایز یافتگی خود، *فصلنامه فرهنگی-تربیتی زنان و خانواده*. ۱۳۹۴، سال دهم شماره ۶۴:۳۳-۴۳
- ۲۶- خسروی، زهره. سیف، سوسن. عالی، شهربانو. بررسی رابطه بین نوع فرایند طرح‌واره‌ای و نگرش به ازدواج، پژوهش در سلامت روان‌شناختی زمستان ۱۳۸۶، ۱(۴): ۳۱-۴۰
- 27-Eichorn.N. Marton, K. & pirutinsky.S. Cognitive flexibility in preschool children with and population-based cross-sectional study. *Korean Journal of family Medicine*.2018,38(2):57-63
- 28-Campbell-Sills L, Cohan SL, Stein MB.Relationship of resilience to personality, coping, and psychiatric symptoms in young adults. *Behav Res Ther*.2006,44(4):585-99
- 29-Gunduz, B. The Contributions of Attachment Styles, Irrational Beliefs and Psychological Symptoms to the Prediction of Cognitive Flexibility. *Educational Sciences: Theory and Practice*.2013, 13(4), 2079-2085.

۴۲-شاره، ح و اسحاقی ثانی، م. نقش پیش‌بین شخصیت بامدادی شامگاهی، انعطاف‌پذیری شناختی و تنظیم هیجان در رضایت زناشویی زنان میان‌سال. *مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران*. ۱۳۹۷، ۲۴ (۴)، ۳۸۷-۳۹۸.

۴۳-بشارت، محمدعلی و شالچی، بهزاد. سبک‌های دل‌بستگی. مقابله با تنیدگی، *فصلنامه روان‌شناسی ایرانی*. ۱۳۸۶، سل سوم، شماره ۱۱:۲۳۵-۲۲۵.

40-Salemi-Langroudi, A., Dobson, K. S., Artounian, V., Ghasemi, M., Kolahkaj, B., Khosravani, V., Ghasemi, M., Kolahkaj, B., Khosravani, V., Shafaghi, M., Bafekr, T., Heidarian, A., Behfar, Z & Dehkordi, M. K. Psychometric Properties of the Leahy Emotional Schema Scale-II among Iranian Students. *International Journal of Cognitive Therapy*. 2021, ۱۴ : 455-472

41-Dennis, J.P., Vaderwal, J.S. The cognitive flexibility inventory: Instrument development and estimate of reliability and validity. *Cognitive Therapy and research*. 2010, 1;34(3):241-53